

МИЛАН ТОДОРОВ

ТРИ ПРИЧЕ

МЕСАРЕВО МЕСО

Постоје људи који не излазе
Недељом и празницима
Када су сви други на улицама
Или у ресторанима
Или у тржним центрима
Постоје ти људи
Који верују да нису важни
Да би њихова неугледна
Појава била само
Ругање славним данима.

То је, заправо, као кад ти се нека особа свиди и успоставите неки контакт. И ти мислиш да се ти такође свиђаш тој особи. У ствари, радујеш се што ниси одбачен. Што ниси изолован. Што се не смрзаваш у мислима, испод јоргана, превученог преко главе, целу ноћ, ноћ пуну сјајних високих звезда без јасне сврхе. А онда, не иде то одједном, него кроз мале неспоразуме, кроз непотребне речи, кроз навалу страсти у време замора ничим неизазваног, у данима или ноћима повлачења или пресвлачења сопствене дотадашње коже; па тада помислиш да си опет погрешно, да је реч о забуни коју си касно уочио, да она није за тебе, да то не може бити јер ти си сада само повлачење уназад, без воље за кретањем, а могућа љубав је погрешно запажање, сечица у јакој руци месара у месари у којој меркаш месо за други дан, за два дана, за дане да не остане много да се баци, за стари желудац, за уморна црева, за живот који долази без савета јер за будућност нема искустава.

Месар... Не знам му име. Упознали смо се сасвим случајно. Допало ми се његово лице док је у великој продавници ређао свеже пакете меса. Питао сам га да ли има неке масније и сочније комаде за паприкаш, неке свињске ногице, бубреге, репове или уши а не те суве, чисто меснате одреске без укуса.

Рекао ми је да ме разуме, али сада кољу свиње кад доспеју до сто и двадесет килограма. Нема оних од две године, нема масних граоника и сланине од десет сантиметара. Прошла су стара времена. Навикни се на нова. Чисто месо. И крај.

„Колико имаш година”, питао сам га.

Пришао ми је и стиснуо руку.

„Још си јак.”

„Како не бих био, кад осам сати млатим сатаром.”

„И ти си добар”, рекао ми је.

Знао сам да лаже из оне прохујале пристојности тако карактеристичне за Војводину стару.

Заволео сам га.

Личио је на мог стрица. Мали, снажан и кочоперан. И он је био месар а после је, боравећи у Америци, научио да је бизнис стална промена. И постао је трговац зубарским столицама и бушилицама.

Одличан посао, али болан за муштерије.

После неколико недеља сретох га на истом месту. Ретко је излазио из своје стаклене кабине за пандловање. Обично при крају дана. Као да се бојао да изађе напоље без своје сатаре.

Поново ми је стиснуо руку.

„Још си јак”, рекох му.

„И ти си”, рече ми.

Били смо на ти, као неки рођаци по годинама рођења и те реченице као мале вечерње молитве само су легале једна на другу не увећавајући ниједног од нас.

Затим се он, у знак поштовања, ваљда, поклонио и мала бела месарска капа му је пала с главе. Имао је добру косу. Био је ипак још млад, за своје године, како се то каже. Онда је идући унатрашке зашао иза тешких пластичних ролетни.

Причао је још нешто о ћерци, зету, о килограмима соли које ће појести док се не растану и о томе како, ако те увече сврби чмар, ујутро мораш да се пробудиш са бар једним жутиим прстом. Имао је библијску страну оца док је причао о деци и неизбежном растанку, попут древног Јова на кога је бог, у седамдесет деветој позној дакле, години по Јова, пустио тешка искушења кроз Сатану.

Неке жене су пролазиле близу нас и смејале се охоло као да смо у самом срцу крсташких ратова полова.

Беху то жене још једног славног дана, лако нашминкане, блиставих очију које су још желеле, жене са угланцаним чизмама, у тесним хеланкама на зрелим ногама, али све су, осетих, веровале да је живот бољи од нас.

Међутим, у устајалом ваздуху иза њих, које су јездиле шопинг молем, остајао је утисак да ни оне нису сасвим сигурне за кога су то недостижне ове ноћи и да ли ће их неко препознати кад се буду истим путем враћале, јер су празници постали тако покретни а дани тако измичући да се осећаш сасвим погрешно не знајући још разлог за то.

СВЕТЛА У ПРОЗОРИМА

Лажу да су били на Месецу пре педесет година. Они чак ни данас не успевају да добаце до њега. Цури им погонско гориво из најновије Насине летилице. Мали корак за човека а велики за човечанство био је велика звучна лаж. Требало је одмах посумњати. Та врста слаткоречивости је одвратна као унапред написан говор за политичаре. Све што лепо и складно звучи требало би изнова преиспитати. Најинтересантније у свему томе са Месецем је да ти који су нам убацили семе наде сада одлазе са овог света, у дубокој старости, не видевши Бога у кога су, како су тврдили, веровали целог живота. И где ће сада, ти који су схватили шта је ништа? Страшније од тога да се суочиш са Богом је суочење са самим собом на крају живота. Мислим да је тако.

Срећан сам што то још не знам искуствено.

А све би требало на својој кожи прљити вечним пламеном.

Разуме се да је то битка.

Чак и кад лежиш у кревету, будан у два сата иза поноћи, као да постоје две ноћи. Општа ноћ, званична, прокламована и твоја, лична, по којој се крећу разни ликови.

Један звони на вратима.

„Извини”, каже, „ако сам те пробудио. Видели смо светло у прозору, па помислили да још не спаваш. Ја сам из цркве.”

„Какве цркве?”

„Знаш оне црквице брвнаре, горе, изнад наших кућа, иза цигларског насеља.”

„Зар та брвнара још постоји?”

„Не постоји. Ктитор, онај стари из Аустралије који је мислио да на том црквишту дигне праву цркву за свој вечни мир, умро. А ми... Ми смо је поправљали док смо могли. Коштало нас. После никог није било брига. Распала се, па смо подигли надстрешницу,

као оно на фудбалским теренима за резервне играче, и сад ту седимо по целу ноћ и... чекамо.”

Знам. Повремено сам их виђао у полутами, огрнуте барицом светлости неког телефончића.

„Шта чекате?”

„Не знам. Мене су послали код тебе, ако имаш на зајам макар литру ракије, за ноћ.”

Дао сам им своју, начету.

Враћам се у кревет. Не скидам бадемантил. Најавили су да ће око четири ујутро бити минус десет.

Опет мислим на лисицу. Лисицу коју крај гробља храним остацима свог ручка. Видео сам је само једном и знам да има младе, као што знам да мора преживети, дочекати пролеће, као и сви ми.

Али да ли је то лисица?

Или је жена која онуда јутром шета свог великог рундавог пса који њуши трагове које, као и ја, сматра важним?

Не виђам је данима.

Ни ту жену, ни ту лисицу.

Храну коју остављам не једе нико.

Не кукам због тога. Само кажем.

Биће још дана за борбу.

Жао ми је толиких које сам пропустио због овога или онога. Увек је, у ствари, било бој се овна итд... И сада видим да су овнови постали... Не...

Главица црног лука, оног пљоснатог, више слатког него љутог, лука званог погачар, одличан је талисман у овим мешавинама дана и ноћи, када се не љуби.

А Месец је блед и празан и сви смо прилично луди док тражимо светлост у прозорима кућа око нас.

СТАРА АДРЕСА

У односу на време од пре пола века, популација дивљих животиња је смањена за чак седамдесет одсто. То се, тврде научници, може сматрати највећом трагедијом живог света од нестанка диносауруса и приписује се промени климе.

Али то су изговори.

Уосталом, и лоша клима је настала због лоших људи. Знам.

Али знам и да ће, кад-тад, сви лоши људи изгубити. Без изузетка.

Равнотежа добра и зла није ништа друго до тражење смисла у бесмислу.

Међутим, не желим да овај фрагмент буде срцепарајући.

Шта највише жалим код других људи?

Кад су у праву, а ништа не могу.

И онда та њихова лица!

Само гомила замарајућег одржавања свих мишића на броју.

Вечерас је град пун трубача. На сваких сто или две стотине метара нека црнпураста група свира Ђурђевдан или ону топлу воду у Нишкој бањи у коју уђеш стар а изађеш млад.

То са старошћу и младошћу је неоправдано постало предмет кривице или исмејавања. На друштвеним мрежама се објављује слика старца од седамдесет осам милиона долара штека како се љуби са девојком од двадесет и четири.

Шта је ту стварно смешно?

Особе које то исмевају, а то је живот, стављам на своју црну листу.

Биће једног дана стари. Биће једног дана, пре тога, млади. И немогуће је да нико од њих ниједном неће показати сличне емоције, чак и под притиском голог интереса.

Трубачи у центру се надгласавају са звонима католичке катедрале и православне Саборне цркве.

Погледом, у свим тим групама, тражим свог старог познаника, трубача из Сурдулице (какво име за место у коме се родиш!) који је волео девојку педесет година млађу од њега.

Издао сам му својевремено малу дворишну гарсоњеру. Гарсоњера је француска измишљотина која се односи на стан за дечка, самца. Онда је он довео ту девојку, црнпурасту, за коју је тврдио да има деветнаест година. Сасвим сам био сигуран да нема више од шеснаест, али деветнаест је фино прескочена законска казна за односе за малолетницама.

Мени, међутим, није сметала њихова веза.

Побунио сам се тек кад ми је признао да је мала проститутка и да се дрогира.

Рекао сам му да је избаци. Не желим посла са полицијом.

„Али, газда”, завапио је, ” ја сам јој тек нашао клијенте у овом крају. Посао тек креће.”

„Избаци је.”

Обећао ми је да ће то да учини.

Међутим, мала је само прешла у суседни стан, код мог другог подстанара кога је скоро напустила жена јер јој је, наводно, претио да ће је заклати.

Спавала је две ноћи код тог другог.

Први ме је молио да запретим другом отказом уколико му не врати девојку.

„Зар ти не знаш да је она проститутка?”

„Знам.”

„Зар не знаш да се дрогира?“

„Знам.“

„Па?“

„Али... ја је волим.“

Мислим да сам о томе већ говорио свима, не очекујући наставак приче.

Недавно, међутим, пре ових младих трубача, видех га како седи на бетонској огради испред Махија и пијуцка најјефтиније конзервисано пиво.

Зауставио сам се и из новчаника извадио две стотине.

„Шефе, за пиво.“

Он се окренуо некој девојци, тек тад је видех, стварно је изгледала старије, и била је онако потрошно лепа, црне праве косе, мршава, са усправним грудима и смерним очима које су се полако гасиле.

„То је мој газда“, рече трубач поносно. „Иселио сам се због тебе.“

Она не рече ништа. Уосталом, поново су били заједно.

Помислио сам тада како је он бољи човек од мене.

Али научио сам да је у животу понекад важно чекати.

Пошао сам ка углу, одмах уза зид градске куће, ка свом омиљеним градском свирачу.

Кад сам стигао тамо, уместо њега, с истим разгласом иза леђа, с истом гитаром, седео је неки буцмасти младић и прегласно ударао у жице.

Пришао сам старом музичару, а знао сам га из Радија, и рекао му да је он за овог недостижна класа.

„Ја свирам од своје петнаесте године“, рекао је. „Свирам већ више од педесет година, а он је млад, воли те шведске нумере, а и син ми је.“

Утом ме је неко куцнуо по леђима.

Био је то опет мој несрећни бивши станар. Био је молећив, зелен у лицу и смешио се болесно.

„Извини, газда, ако хоћеш... мала је слободна.“

Утом, најбоше нови трубачи...

„Нишка бања, топла вода...“

Па одмах... „А ја нисам с оном коју волим...“

Шта сам могао да му кажем?

Том старом покварењаку.

Дао сам му још сто динара.

„Да ли је довољно?“

„Јесте.“

„Још нешто?“

„Даћу ти хиљаду евра само да ме поново пријавиш на стару адресу.“